

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

1995.Veni Sancte

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei

VENI SANCTE EGERBEN

Unokáim szeptember 3-án délelőtt azt kérdezték tőlem a templomi hirdetés után: "Ugye, ez a Veni Sancte, ez amolyan vallásos évnyitó?" "Igen,- válaszoltam nekik – mi keresztények megteszünk mindent, amit nekünk kell megtennünk, de a munkánkra a Jó Isten áldását kérjük."

Ezt értették, de az elnevezésen egy kicsit megakadtak. Érdekes módon a "Veni" szóval hamar elbántak, mert emlékeztek egy latin mondásra: "Veni, vidi, vici." "Ez a veni ugyanaz?" "Igen, ugyanaz: venio ige felszólító módja: jöjj!" A Sancte-val nem tudtak kezdeni semmit. Tovább fordítottam: szent-et jelent, és a himnusz kezdősora így folytatódik tovább: veni sancte Spiritus! Mielőtt a Spiritus jelentését mondtam volna, egy kicsit mosolyogtak egymás közt, és az egyik kibökte: a jugoszláv spiritusz igen jó volt annakidején... Apám sok likórt készített belőle..." A jókedvű nevetés után meg kellett világítanom, hogy a spiritus szó az egyházi latinban lelket jelent, és ezzel a Veni Sancte Spiritus-szal a Szentlélek Úristent hívjuk segítségül.

További magyarázat helyett invitáltam őket, hogy jöjjenek el délután 4-re a Ciszterci Templomba, ott akkor majd többet látnak és hallanak.

Délután fél 4-kor már tarkállott a matróruhas lányok és a komolyba öltözött fiúk egy-egy csoportja a barokk kocsifeljárókat utánzó templom előtti aszfalton. Kíváncsi voltam, hogy mikor indulnak be a templomba, hiszen ott lesz a Veni Sancte, nem a templom előtt. Néhányan céltudatosan törekedtek a bejárat felé (úgy látszik, hogy ezek már nem féltek a templomtól), a nagyobbik rész, vélhetően az osztályfőnökök biztatása nyomán félénken megközelítette a templomot, de azonnal lehorgonyzott a kórus alatt. Eszembe jutott szeretett bencés hittanárom: Oros atya szava: "ha én egyszer templomot építenék, csupa kórusalja volna, akkor talán előre mennének az emberek!" Tádé atyát láttam jönni, aki mérgét láthatóan mosolyba öltöztette és biztosította a fiatalságot: menjünk szépen előre, a Püspök atya végzi a szentmisét, ő nem szokott fiatalokkal táplálkozni!" Volt, aki elhitte – ők előbbre mentek, volt, aki nem – ők vonták fel a horgonyt. Ennek meglett a maga "üdvös" következménye: először jó sokan nem fértek be a templomba, mert nem tudták "áttörni" a "hátvéd" tömött sorfalait,- másrésről a levegő nem tudott a maga megszokott módján beáradni, és néhány fiatalkát ki kellett szállítani a szentmise alatt (Netán másutt is így van ez?) Ahogy később hallottam: a gimnázium 24 osztályából már 18 a ciszterci osztály.

A szentmise egészen szép volt. A ciszterci segéd-püspök atya: dr. Kovács Gergely volt a főcelebráns, a két koncelebráló pedig az Érseki szent József Fiúdiákonthon igazgatója: Juhász Ferenc atya, valamint Mozsgai Tádé ciszterci atya.

A Püspök atya az ígihirdetésben megvilágította a Szentlélek Úristen szükségét évkezdéskor. Az Igazság Lelkét és a Szeretet Lelkét hívjuk, mert sokszor tévelygünk és gonoszkodunk.

Magamban nagyon dicsértem a Püspök atyát, mert $\frac{3}{4}$ 5 előtt már jöttek ki a fiatalok a templomból és sé táltak ráérősen a gimnázium felé.

A gimnázium kapujában nem álltak biztonsági őrök, így részt vehettem a megnyitón is. Érdekes, ott is ugyanazt tapasztaltam, mint a templomban: senki sem akart előre menni, pedig semmi fenyegetőt nem láttam az "elnöki asztalnál": szép terítő, virág, víz és mikrofon.

A Himnuszt énekelte bevezetőnek az énekkar. De kár, hogy a környezetemben csak az én öreges, recsegő hangom csatlakozott a fiatal énekesek szép hangjához! (Talán így van ez mindenütt?) A remek szavalt alatt kialakult a "kétpályás meccs": a szavaltó mondta a magáét, a fiatalság egymás közt szintén. Az Igazgató úr szavaira érdemes lett volna figyelni, – néha meg is állt, hogy felhívja a figyelmet, fülem tanúsága szerint nem sok eredménnyel – pedig megtudtam beszédéből, hogy az egri Gárdonyi Gimnáziumnak aranyérmes olimpikonja is van: egy második kislány Amerikában, kötélugró olimpián első helyezett lett. Ezt óriási taps követte! A többi szép, okos gondolat dr. Kerekes Károly apátúr egyik versében összegeződött:

"Tanulj meg emlékezni jóra, szépre,
fakaszd fel szívedből a csodaszert:
a szép emlékezést!"

Végül felhangzott a startlövés: "Ezekkel a gondolatokkal az 1995/96 tanévet megnyitom." Úgy vettem észre, hogy a fiatalság ezt a mondatot meghallotta és óriási tapsvihar tört ki. Elszégyelltem magam: lám-lám ez a fiatalság örül a tudás birodalmának és kész pusztá kézzel meghódítani az ismeret ismeretlen bástyáit. (Vagy csak annak örült, hogy a Szózat után vége az évnyitónak? Talán így van ez mindenütt?)

(Egy Pécsi Ciszterci Öregdiák)

Felhívás a Szent Bernát templom ügyében

Kedves volt Ciszterci Diáktársunk!

Amint a korábbi tájékoztatónkból előtted is ismeretes 1989-ben újralakult a Magyar Ciszterci Diákok Szövetsége – melynek te is tagja vagy –, 1993. óta pedig önálló jogi személyként működik a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztálya. Tevékenységünk fő célja, hogy a nagy múltú Egri Szent Bernát Gimnázium és a Ciszterci Rendház működése mielőbb meginduljon. Az utóbbi cél már megvalósult, a Rendházban két ciszterci atya már bent lakik és végzi a ma még Gárdonyi Géza – 1997-től Szent Bernát – Gimnáziumban a hitoktató munkát. Emellett természetesen a Szent Bernát templomban ellájtják a lelkipásztori feladatokat is.

Templomunk az elmúlt évtizedek során nagyon leromlott állapotba került és az egész épület esztétikai hiányosságain túlmenően a tetőszerkezet annyira hibás, hogy teljes felújítása nem halasztható tovább. Ennek a költsége kb. 6,5 millió forint, melynek jelentős része egyházmegyei forrásokból rendelkezésre áll, de még mindig hiányzik 1,5–2 millió forint. Ennek előteremtése végett fordulunk volt kedves Diáktársainkhoz, abban a reményben, hogy a problémát magatokévá téve, anyagi erőtoknek megfelelően rendkívüli támogatást nyújtotok erre a célra.

Adományotokat a Diákszövetségünknek a Kereskedelmi Bank Rt. Eger-nél 350-88888 számon vezetett számlára lehet befizetni. A külföldieknek pedig ugyan ennél a banknál vezetett deviza számlára (a részükre mellékelt tájékoztató szerint).

Nagylekű adományotokat a jó Isten sokszorosan fizesse vissza Nektek!

Eger, 1995 szeptemberében

Dr. Száva József
a CDEO üv. elnöke

(Az újságunkhoz egy csekket is mellékelünk, melyen feltüntettük, hogy a befizetés a templom renoválásának a céljára szolgál. Ha esetleg másik csekket használsz írd rá: **Templom felújítására.**)

Találkozók 1995-ben

62 évesek - (1925-1933) – László Vince (I.-VI.) ill. Unger Barnabás (VII.-VIII.) tanár úr osztálya június 22-én találkozott Egerben. A találkozóról *dr. Kállay György* diáktársunk számolt be:

"Nagyon csendes és szerény volt az összejövetelünk. Borongós volt az idő, szemerkélő esővel tarkítva. A szervezés sem sikerült olyan jól, mint az előző években. Nem számítottunk ugyanis arra, hogy ezen a csütörtöki napon egy másik osztály is a kerekszámú találkozóját tartja. A tervünk szerint megérkezésünk után közvetlenül – úgy tíz órakor –, misével kezdtük volna a napot. A hatvan éve érettségizettek azonban megelőzték minket és így a mi misénkire közel tizenegy órakor került a sor.

A gimnázium épületébe sem mentünk be, a templomunk előterében álldogáltunk és beszélgettünk a régmúlt dolgokról. Mindössze heten voltunk együtt. Egyedül Csenkey Pista hozta magával feleségét és orvos leányát. Így végül is kilenc volt a teljes létszámunk.

Számba vettük ki nem jött el: Czeglédi Jóska az egri megyei kórházban feküdt súlyos műtét utáni lábadozó állapotban. A tizenöt kispap osztálytársunk közül már csak ketten élnek. Egyikük – Veres Barna – levélben mentette ki magát. Nagy a plébániája, és nem tudta szabaddá tenni magát. Másikuk – Bartók Jancsi – ott volt a találkozónkon.

Számba vettük a megjelenteket is. Budapestről négyen érkeztünk: Kopál Tibor, Simon Pisti, Farkas András és jó magam. Mind a négyen nyolcvan éves korunk ellenére meglehetősen jó kondícióban, testileg és szellemileg teljesen ép állapotban voltunk. Ugyanez vonatkozik a már említett Csenkey Pistára.

Az egri diáktársak közül egyedül Pápai Maxi van életben. Két évvel idősebb nálunk s a nyolcvanhárom évével ő volt a korelnökünk. Néhány hónappal előbb súlyos műtétje volt és ez még meglátszott rajta. Nagyon szívós természetű és biztosan rendbe jön hamarosan.

Ötvenkilencen érettségiztünk 1933-ban. Ma már mindössze tízen vagyunk életben.

Mint említettem majd tizenegyóra volt, amikor a misénkre sor került. Bartók Jancsi celebrálta. Nagyon okos, megható, szívhez szóló beszédet mondott. A mise végeztével egyenesen a csupán néhány lépésnyire levő étterembe vonultunk. Más alkalommal is jártunk már itt. Kicsiny, csendes, barátságos hely és ami fő: nagyon jó a konyhája, az árai sem elviselhetetlenül drágák. Ebéd közben már oldottabb lett a hangulat. Itt már vidámabb emlékek, történetek kerültek terítékre és az előző órák szomorkás hangulata is teljesen eltűnt.

Az ebéd befejeztével hárman, Kopál Tibor, Simon Pisti meg én elmentünk a kórházba, hogy Czeglédi Jósikát meglátogassuk. Nagyon jól esett neki a látogatásunk. Jó kedvű volt, rövid ágya melletti beszélgetés után kipatant az ágyból. Kijött velünk a folyosóra és ha még kissé bizonytalan járással, de jókora sétát tett velünk a hosszú folyosón.

A kórházban tett látogatás után hármásban együtt maradva még elmentünk a főutcai cukrászdába egy feketére. Majd még vonatindulás előtt – elég sok időnk lévén – városnéző sétára indultunk. Bizony nagyon sokat változott a város. Imitt-amott szinte rá sem ismertünk a régi utcákra. Aztán gyalogosan kibaktattunk a vasútállomásra. A szerelvény már bent állt és mi beszálltunk. Útközben elméláztunk a gyorsan eltelt napról. Megfogadtuk, hogy amíg jártányi erőnk lesz, évenként június hónap vége felé összejövünk Egerben, és ha majd csak kettő marad közülünk életben, az a kettő ott lesz Egerben. Adja Isten, hogy jó néhány év teljen el addig, amikor kis csapatunk kettőre fogyatkozik."

A találkozón résztvevő osztálytársak: *Bartók János* (Demecser), *Csenkey István* (Szeged), *Farkas András* (Budapest), *dr.Kállay György* (Budapest), *dr.Kopál Tibor* (Budapest), *Pápai András* (Eger), *Simon István* (Budapest).

60 évesek - (1935-1995) 1995. június 13-án tartotta Baghy Osvát tanár úr osztálya 60. érettségi találkozóját Egerben, melyről a résztvevő *Keller Gyula* diáktársunk számol be:

"Harminchárman voltunk – a találkozón tízen jelentünk meg és még két volt osztálytársunk, akik érettségi előtt más iskolába mentek át.

A megjelentek: *dr. Bakó Ferenc* MTA doktor, ny. egri múzeumigazgató (Eger), *dr. Balogh Lajos* ny. jogtanácsos, főkönyvelő, (Miskolc), *Fellegi Sándor* apátplébános-főesperes (Nyíregyháza), *Hetényi Adorján* c. kanonok, esperes-plébános (Besenyszög), *dr. Kadocsa György* ny. jogtanácsos (Szeged), *Keller Gyula* ny. tanár (Budapest), *Kormos Gyula* apátplébános (Miskolc), *Mogyoróssy Mihály* ny. esperes-plébános (Gávavencsellő), *Pálincás Miklós* ny. osztályvezető (Budapest), *dr. Tóth Sándor* nyug. tudományos kutató, docens (Gödöllő), és a két volt osztálytárs *Vass Zoltán* (Eger) és *Deme János* (Budapest).

Andaházy Géza (Cleveland) és Zagyva Gábor ny. plébános (Peissenberg, Németország), Perlaki Antal (Szeged) egészségi állapota miatt levélben jelentkezett. Molnár Endre ny. esperes-plébános (Mezőkövesd) és Ivády Mihály, ny. OTP kirendeltség igazgató (Pétervására) nem adtak életjelt magukról. Czigliédy Tihamér ny. kanonok premontrei tanár (Tokaj) – aki egészségi okok miatt maradt ki osztályunkból –, autóbalesete miatt nem tudott megjelenni.

A találkozót templomunkban négy esperesünk ünnepélyes szentmiséjével kezdtük. Megemlékeztünk elhalt – köztük négy hősi halált halt – osztálytársainkról. A szentmisében tartotta 50 éves házassági évfordulóját dr. Bakó Ferenc. Mindketten – a jubiláns feleség és férj – megkapták II. János Pál apostoli áldását küldő oklevelét, és dr. Seregély István érsek, valamint dr. Ringelhann György egri polgármester üdvözlő levelét.

Osztályunkba felmenve a Diákszövetség részéről dr. Hibay György üdvözölte a találkozó résztvevőit. Jól esett mindnyájunknak, hogy gondolatok ránk. – Köszönjük. Ezután rövidre fogott beszámoló következett az utolsó négy évünkről, majd lassan, öregesen elbaktattunk a főszékesegyház kriptájába, ahol tisztelegtünk az 1994. novemberében hazahozott osztálytársunk, Monsignore dr. Mester István, pápai prelátus, a Szent László hadosztály volt tábori lelkészének sírja előtt.

Ne feledkezzünk meg a találkozón résztvevő hűséges társainkról: dr. Balogh Lajosné, dr. Bakó Ferencné, Keller Gyuláné, Pálincás Miklósné. A találkozón részt vett még dr. Bakó Ferenc leánya – dr. Bakó Zsuzsa és férje, valamint ifj. Kadocsa György, ki édesapját hozta el.

Az Unicornisban jó ebéd mellett hangulatos szép két óra után fél négy tájban búcsúztunk el egymástól."

E találkozóról a Heves Megyei Hírlapban is megjelent egy szép beszámoló: Egy ritka jubileum – Ciszterci diákok hatvanéves érettségi találkozója címmel. Illusztrációként az újságban fényképeket láthatunk a pápai levélről, valamint Baghy Osvát tanár úrról, aki a jubiláns osztálynak volt nyolc éven keresztül az osztályfőnöke.

55 évesek - (1940-1995) – Vitéz Rédey Gerő c. gimn. igazgató, úr osztálya 55. érettségi találkozóját 1995.május 20-án tartotta Egerben. A korabeli Értesítő tanúsága szerint 54-en érettségiztek. Ma közülük 24-en vannak életben. Négy osztálytársukról nincs hírük.

A találkozón résztvettek: *Bárány László* (Eger), *Bóna István* (Budapest), *dr. Detky János* (Budapest), *dr. Forgács József* (Miskolc), *Kertay Zoltán* (Budapest), *dr. Kishalmi (Korózs) János* (Miskolc), *Konkoly-Thege Miklós* (Eger), *Krajcsák Dezső* (Budapest), *dr. Lengyel Endre* (Budapest), *dr. Rapcsák László* (Eger), *Vankó A. Vince* (Miskolc).

Levelükkel jelentkeztek: dr. Békési (Benya) Sándor, Kozányi György és Kovács József.

Betegségük miatt voltak távol, de levelet írtak: dr. Nagysolymosi Zoltán, dr. Rózsa Sándor és dr. Vosits Zoltán.

Argentínában élő Kovács Dezső levélben üdvözölte az osztálytársakat.

A találkozó résztvevői először közös misén vettek részt, melyet a Mozsgai Tádé o.cist. az egri rendház perjele celebrált. A régi osztályteremben a Diákszövetség részéről dr. Hibay György köszöntötte a találkozó résztvevőit, majd az emlékezés percei következtek. A találkozó Vadászkiért étteremben ebéddel zárult.

(*Konkoly-Thege Miklós*)

53 évesek - (1944-1995) – Tobákos Kilit tanár úr osztálya 1995. június 11-én találkozott Budapesten. A találkozó olyan vonatkozásban tért el a korábbiaktól, hogy ezúttal első alkalommal nem Egerben az Alma Mater falai között jöttünk össze, hanem Budapesten. Vasárnap délelőtt a családtagokkal együtt közös szentmisén vettünk részt Budán a Bartók Béla úti Szent Imre kápolnában. Egyetlen élő tanárunk – Rédey Rezső – sajnos betegsége miatt nem vehetett részt a találkozón.

A szentmisét dr. Kerekes Károly apátúr celebrálta, aki ezúttal is – nagyon sok programja mellett – elfogadta meghívásunkat, jelenlétével és emlékezetes szentbeszédével tette meghittebbé és ünnepélyesebbé együttlétünket. A szentmise alatt az oltár közelében az örökre eltávoztak emlékezetére gyűjtött gyergyák száma az előző évi 16 db-hoz képest kétszerezővel növekedett, mivel időközben Zimányi Rudolf (Ferenc) Irvingben (Texas USA) és Szóvnyei Ferenc Budapesten elhunyt.

A szentmise után az ERAVIS szállodalánc Bartók Béla úti Hotel Griff szállodájának éttermében közös ebéden idéztük fel emlékeinket

A találkozón résztvett osztálytársak: *dr. Berta Ferenc* (Budapest), *Csanádi László* (Budapest), *Farkas Endre* (Budapest), *Forgács Miklós* (Basel, Svájc), *Molnár Tamás* (Budapest), *Nyizsnay Tibor* (Miskolc), *Pető János* (Tatabánya), *Somogyvári László* (Miskolc), *Szamosvölgyi Attila* (Berlin, Németország), *Szikora Mihály* (Budapest), *Wolszky László* (Budapest).

(*Dr. Berta Ferenc*)

Tobákos tanár úr osztályának igen szép hagyománya, hogy a találkozási szentmisén elhunyt osztálytársainkra egy-egy égő gyertyával emlékezik. Ezt a szép szokást követeni lehetne....

51 évesek - (1944-1995) – Falubíró Győző tanár úr osztálya június 10-én találkozott Egerben. Nem kerek számú találkozó, de az 50 évesen döntött úgy az osztály, hogy ezen túl minden évben összejövünk – ha nem is olyan ünnepélyesen.

10 órakor a közös szentmisét Forenszky József osztálytársunk celebrálta. Szép szavakkal emlékezett a gimnáziumi évekre, tanárainkra. A szokásoknak megfelelően – hiszen ha jól számoljuk ez már a 11. találkozási volt – a régi osztályterembe vonultunk. Itt rendhagyó módon nem saját dolgainkról beszélgettünk, hiszen ezt a tavalyi 50 évesen már elég alaposan megtárgyaltuk, hanem Mozsgai Tádé rendházfőnököt kértük meg, hogy a Ciszterci Rend és a Gimnázium dolgait ismertesse. A szívesen fogadott beszámoló után Csák György tanár úr szavait hallgattuk meg. Ő volt a most végző ciszterci osztály osztályfőnöke. Erről, és a cserkészcsapat munkájáról számolt be.

Rövid idő jutott a távol levő, de a találkozóról nem megelégedő osztálytársaink levelét ill. üzenetét meghallgatni. Megtudtuk, hogy Németországból Ritter Marci plébánosi teendői miatt nem tudott eljönni. Papp János beszámolt Versényi Gyurkáról, akit nemrégiben látogatott meg. Sajnos ő csak a 20 éves találkozási volt jelen. Oláh Gyula tolmácsolta a Nizzában élő Juhász Tibi üzenetét. Meghallgattuk Erényi Tibi levelét, kit sajnos a hosszabb ideje tartó betegsége akadályozott a részvételben. Dobrányi Laci hirtelen támadt betegsége miatt csak telefonon üdvözölhette a megjelenteket. Szerdahelyi Ferinek pedig családi okok miatt kellett távol maradnia.

Ezután közös ebédre a szomszédos Jó Barát étterembe vonultunk, és kellemes beszélgetés után a kora délutáni időben búcsúztunk el egymástól, azzal a reménnyel, hogy jövőre is találkozunk.

A találkozón részt vettek: *dr. Akác János* (Gödöllő), *Balla János* (Nagytálya), *Forenszky József* (Hort), *Fügedi István* (Budapest), *dr. Horkay Ferenc* (Budapest), *Horváth Lajos* (Jászapáti), *Németi Viktor* (Agárd), *Oláh Gyula* (Budapest), *dr. Papp János* (Budapest), *Sági Lajos* (München), *dr. Sávoly Titusz* (Szigetszentmiklós), *dr. Tóth Ferenc* (Eger), *dr. Turcsányi Tibor* (Budapest), *Wolszky Agenor* (Eger).

Velünk voltak a találkozóinkon hűségesen résztvevő kedves feleségek: dr. Akácné Margitka, dr. Grendáné Terike, Oláhné Mandi, dr. Pappné Klárka, Ságiné Jolika, dr. Sávolyné Zsuzsa és Wolskyné Ilonka.

(*Wolszky Agenor és Oláh Gyula*)

50 évesek - (1945-1995) – Baghy Osváth tanár úr osztálya június 3-án találkozott Egerben. Az tanáraink közül Oltai Rudolf testnevelő tanárunk vett részt. Dr. Habis György német és Rédei Rezső testnevelő tanáraink betegségük miatt sajnos nem tudtak eljönni. Elhunyt ciszterci tanárainkat Mozsgai Tádé OCist egri rendházfőnök helyettesítette a jól sikerült találkozóon.

1/2 11 órakor hálaadó szentmisén vettünk részt, melyet Tádé atya celebrált és mondott további útravalót. A régi osztályteremben Miskey Kálmán – a találkozó szervezője – a köszöntések után bemutatta Tádé atyát, majd névsorolvasás következett. Néma tiszteletadással emlékezett meg a maradék kis osztály a régebbi és az 1990-es találkozó óta elhunyt tanárainkról és diáktársainkról. Az 1937-1945 években együttjárt 34 fős osztályból már 18 barátunk hunyt el!

A szervező 33 meghívót küldött: 16-at a nyolc évig együttjártaknak, 17-et pedig az I-IV. évfolyamon velünk jártaknak. A találkozón 12-en jelentek meg, levélben 5-en jelentkeztek, időközben elhunyt 2 osztálytársunk., 8 levél – címzett ismeretlen – visszajött, 6-an sajnos nem válaszoltak a meghívóra.

Miskey Kálmán tájékoztatta a megjelenteket a Ciszterci Diákszövetség működéséről, a megújult 213.sz. Koháry cserkészcsapatról. Ezután Mozsgai Tádé rendházfőnök részletesen tájékoztatást adott a Ciszterci Rend és a gimnázium helyzetéről, és válaszolt a nagy érdeklődést kiváltó tájékoztatás közben elhangzó kérdésekre.

A találkozón megjelent egyetlen tanárunk Oltai Rudolf tanár úr megható szavakkal köszöntötte a résztvevőket, kifejezve, hogy meghívásunk által érzi nem felejtő szeretetünket.

A záró ima után a "Jóbarát" vendéglőben közös ebéden, kötetlen, jó hangulatú beszélgetéssel fejeződött be a találkozó.

A találkozón részt vettek: *Bakóczy István* (Pári, Tolna m.), *Bánffy (Hunyadi-Búzás) György* (Budapest), *Dutkay István* (Pacific Pisades, USA), *Fehér István* (Eger), *Jászberényi József* (Eger), *Juhász László* (Jászkisér), *Kocska Lóránt* (Debrecen), *Senyei (Lieszkovszki) Ernő* (Budapest), *Miskey (Missuth) Kálmán* (Eger), *Szemző Gyula* (Eger), *Trencsényi István* (Budapest), *Zombori Pál* (Budapest).

Akik levelükkel jelentkeztek: *Czeffel János* (Miskolc), *Gergely László* (Eger), *Husvéti (Hugli) Sándor* (Scarborough, Canada), *Tölgyesi (Tocsányi) Tibor* (Budapest), *Veres Árpád* (Bécs). *(Miskey Kálmán)*

Tanárainkról

E rovatban folyamatosan részletesebb és személyesebb hangú írásokat kívánunk közölni tanáraink éltútjáról. – Ha van neked kedves élményed, vagy történeted ird meg, hogy közölhessük.

LÉKAI LAJOS GYULA

Tizenhárom éves bénaság és szótlanság után 1994. július 1-én vette magához a Mindenható Lékai Lajos ciszterci atyát, a University of Dallas történelem professzorát, a Ciszterci Rend történetének világhírű ismerőjét, a hívatásához mindig hű papot és szerzetest.

Lékai Lajos 1916. február 4-én született Budapesten. Középkoláit 1926–34 között a budai ciszterci Szent Imre Gimnáziumban végezte el, ahol kitűnt mind tanulmányi szempontból, mind pedig mint cserkészvezető. Az érettségi után felvételét kérte a Ciszterci Rendbe. Filozófiai és teológiai tanulmányait Zircen a rendi főiskolában végezte, míg a történelem-földrajzot a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen tanult, ahol középkolai tanári oklevelet szerzett és 1942-ben doktorátust. 1942-től 1947-ig a Ciszterci Rend Egri Szent Bernát Gimnáziumában tanított. Közben 1943. novemberében a zirci apát főiskolai tanári minőségben Zircre helyezte, majd 1944-45-ben katonalelkészként működött. 1945. márciusától már ismét Egerben tanít. Endrédy Vendel zirci apát 1947-ben, amikor Magyarországon az egyházüldözés első jelei feltűntek, több fiatal ciszterci-vel együtt Amerikába küldte, hogy otthon készítsenek az esetleg később külföldre kényszerülő többi ciszterci számára.

A rájuk bízott feladatnak előbb Wiscosin állam Spring Bank nevű kolostorában, majd a New York állambeli Buffalo városban próbálkoztak eleget tenni, de sikertelenül. Sokkal ígéretesebbnek látszott harmadik próbálkozásuk – Texasban. Dallas püspöke akkor épp egy katolikus egyetem felállításán dolgozott, és szerzetesseket keresett, akik tanítanak. A két szükség egymásra talált, és a magyar ciszterek új otthonot kaptak Dallasban.

Lékai Lajos 1952-től 1956-ig Buffalóban, a Canisius Collegeben tanított, 1956-ban érkezett Dallasba és az akkor induló ciszterci kolostor és egyházmegyei katolikus egyetem alapító tagja lett. A University of Dallas-on huszonöt évig tanított, a ciszterci kolostornak pedig nemcsak szerzetese, de 1969-1976-ig perjele is lett.

Fáradhatatlan szorgalmú tudós volt. A nyári vakációkban Európa számtalan levéltárát bújta, tanév közben az egyetemi tanítás mellett nyári kutatásai eredményeit dolgozta fel. Elsősorban a Ciszterci Rend történetét tanulmányozta. Mivel nem létezett a modern történettudomány mércéjének megfelelő rendtörténet, már 1953-ban útjára bocsátotta a Rend vázlatos történetét *The White Monks* címmel – ez a könyv franciául és németül is megjelent. Könyve megírása során a különböző századokban számos "fehér folt"-ra bukkant, a rendtörténet

olyan területeire, melyek még egyáltalában nem voltak felkutatva. Ezért szánta rá magát és életét arra, hogy minden szabadidejében levéltárakban kutasson. 1968-ban a ciszterciek 17. századi történetéről adott ki egy kötetet, majd 1977-re elkészült nagy műve, a teljesen átdolgozott rendtörténet, melyet *The Cistercians: Ideals and Reality* címmel bocsátott közre. A könyv nemzetközi jelentőségére jellemző, hogy azt holland, spanyol, olasz, japán és magyar nyelvre is lefordították. A könyv magyarul *Ciszterciek: eszmény és valóság* címen jelent meg 1991-ben a Szent István Társulat gondozásában.

1981. novemberében egy délután agyvérzést kapott, melynek következtében fél testére megbénult és elvesztette beszélőképességét. Se írni, se olvasni nem tudott többé. Ilyen állapotban töltötte élete utolsó 13 esztendejét egy öregotthonban. Rendtársai látogatták, imádkoztak vele, szentmisét mondtak szobájában. Először lázadózott állapota ellen, de hamarosan elfogadta a rárótt keresztet, és azt derüsen viselte egész haláláig. 1993-ban díszkötet jelent meg *Studiosorum Speculum: studies in Honor of Louis J. Lekai, OCist* címen, melyben történész kollégái tudományos cikkekkel rótták le iránta érzett tiszteletüket.

1994. júniusában béna lábán a felfekvések elmérgesedtek, s a lábát amputálni kellett. Rövid időre jobban érezte magát, de egész váratlanul szívinfarktust kapott. Július 1-jén békésen elhunyt. Rendtársai, két püspök, nagyszámú barátja, tisztelője vették körül koporsóját temetésén. Lékai Lajos a ciszterci tudós tanár példaképe volt. Mégis, élete utolsó 13 évében, Jézus haláltusájával egyesülve, némán szenvedve, maradandóbb tanítást adott a monasztikus életről, mint egész p r o f e s s z o r i munkássága, valamennyi tudományos könyve által.

(Farkasfalvi Dénes dallasi apát nekrológja)

Beszélgetés Lékai Lajossal a dallasi ciszterci apátság indulásáról

Dr. Galambos Ferenc Iréneusz OSB, aki 1969-ben a bajorországi Kastlban működő magyar gimnázium igazgatója volt – ma Őrvidéken (Burgenland) Alsóőr (Untervart) plebánosa, s az Őrvidéki magyarság egyik vezetője –, 1969. tavaszán végig látogatta az Észak-Amerika magyarlakta vidékeit. Így jutott el a Texas államban levő dallasi ciszterci apátságba, ahol dr. Lékai Lajossal is találkozott. A vele folytatott beszélgetésről készült magnófelvételt Iréneusz atya bocsátotta rendelkezésünkre.

G.I.: Lajos atyát kérdezem, hogy egyet és mást mondana az iskolának és ennek az intézménynek – Miasszonyunk dallasi apátságának – a történetéről és jelenlegi helyzetéről.

L.L.: Ezt a házat – majdnem azt mondhatnám – véletlenül alapítottuk. Az egyik atyánk, aki zenetanár, 1953-ban lejött Texasba, hogy ismeretségei révén a zenetanulmányait befejezze. Itt került kapcsolatba egy eredetileg belgiumi – ma már texasi – apáca-renddel, akik egy Akadémiát, – itt Amerikában úgy mondják College-t – akartak szervezni. Kiderült azonban, hogy a tanári karuk e célra nem lett volna megfelelő, és érdeklődtek, vajon a ciszterci atyák hajlandók lennének-e velük együttműködni, és egy ilyen College-t alapítani. A mi atyáink készségesen vállalkoztak erre a feladatra. Hogy a helyzetet jobban megismerjék '54-ben és '55-ben egyre többen jöttek ide. Kiderült azonban, hogy az anyagiak tekintetében a jó nővérek nem voltak megfelelően felkészülve. Nagy sajnálattal végül is odajutottunk, hogy a tervet fel kellett adni. Ekkor azonban az új dallasi püspök, aki hallott az ügyről, elhatározta, hogy ezt a College-t nem mint szigorúan magán intézményt, hanem mint az egyházmegyének egyik hivatalos szervezetét fogja megvalósítani. Így lett azután ebből a College-ből egy egyházmegyei egyetem. A University of Dallas-nak – ez a címe – tulajdonosa a Dallas-Fort Worth-i egyházmegye. Kezdetben a nővérek és jómagunk a tanári kar többségét adtuk. Jelenleg az egyetem már túlnőtt ezen a szűk körön, és a tanári karnak már csak mintegy negyede áll a nővérekből és a ciszterci atyákból.

G.I.: Mit tanítanak odaát az atyák?

L.L.: A teológia és a filozófia nagy részét tanítjuk. Ezen kívül van egy fizikusunk, egy kémikusunk; a német, francia nyelvek tekintetében tudunk komolyan közreműködni, és a történelem is képviselve van.

G.I.: Mikor kezdődött a munka a high school-lal (középiskola) kapcsolatban?

L.L.: Az első tervek a high school-lal kapcsolatban 1960-ban merültek fel. Itt a környéken nagyon kevés olyan high school van, melyben az akadémiai tárgyakat komolyan veszik. A szülők, különösen a professzionális körökben – orvosok, ügyvédek, stb. – komolyan érdeklődtek, lehetne-e szó arról, hogy egy akadémiai jellegű középiskolát alapítsunk. Az apát úrral érintkezésbe léptek, és kiderült, hogy az atyáink mintegy fele képes és lelkesen hajlandó a dologra. Minthogy ez komoly anyagi áldozatokkal jár, az első évben csak egy bérelt kis épületben nyitottuk meg az első osztályt. Csak később, '63-ban, kezdődött az iskola építése a monostor közvetlen környékén. Ez az iskola a magyar gimnáziumnak egy amerikai megfelelője: 8 éves a kurzus – ahogy Magyarországon volt –, és ehhez még egy előkészítő évet is adtunk. Ez a 4. eleminek felel meg, – de most ezt meg fogjuk szüntetni.

G.I.: Honann teremtették elő ezt a nyilvánvalóan nagy anyagit, ami mindennek az alapításához szükséges?

L.L.: Jövedelmeink három forrásból tevődnek össze: A legegyszerűbb a mise stipendiumok, amely Amerikában meglehetősen bőségesen áll rendelkezésünkre. A napi kiadásaink, melyet elsősorban élelmezésre költünk, ebből megtérül. A másik forrás az egyetemi fizetésünk, mely ugyan sokkal kevesebb, mint amit a civil tanárok kapnak, de azért gazdálkodással mégis be lehet osztani. A harmadik pedig a tandíjából, különböző adományokból és a mi rendkívüli munkánkból tevődik össze. A rendkívüli munka a szombati és vasárnapi helyettesítés és kisegítés a környékbeli plébániákon. Vasárnap 8-10 misét mondanak, és csak egy-két pap van. Ilyenkor bennünket kérnek meg, hogy ezeket a miséket elmondjuk, amiből azután különböző anyagi segítség folyik be.

G.I.: Köszönöm szépen. Csak azt kívánhatjuk, hogy ez a szép munka, amelyik máris ilyen szép eredményhez vezetett, tovább fejlődjék. És kicsit talán azt a kérést is hozzáfűzhetnők, hogy ez a sok magyar erő és energia, ha közvetlenül nem is, de közvetve minden bizonnyal a már eddig is elért eredmények és elismerés révén a magyarságot is szolgálja.

L.L.: Nagyon örültem, hogy innen messze Amerikából a ciszterciek helyzetét vázolhattam. Remélem, hogy az a szép munka, amit a bencés atyák és az ő igen kedves és lelkes segítő munkatársaik végeznek Németországban hasonló eredménnyel jár.

A 213. sz. Koháry István cserkészcsoport hírei

Cserkészcsoportunk élete az 1994/95 tanévben:

A csoport parancsnoka: Mozsgai Tádé OCist, parancsnokhelyettes: Csák György Sixtus gimn. tanár, ciszt. oblat. Az öregcserkészek rajparancsnoka: Miskey Kálmán ciszt. öregdiák, örsvezetők: Antal Imre, Csák Péter Tömösvári Emese. A csoport létszáma: 28 fő, ebből gimnáziumi tanuló 18 fő.

A cserkészek havonként tartottak őrsi gyűlést. Ugyancsak havonta voltak kirándulások, túraversenyek, tájfutó bajnokságok.

Jelentősebb események voltak az iskolai évben:

– 1994. szeptember 10–11-én Balatongyörök térségében a Tájoló '94 versenyén vettünk részt. A verseny országos, éjszakai, tájékoztatósi túraverseny volt, melynek távolsága 7750 m, szintkülönbsége 565 m volt. A versenyen kategóriánkban **IV.** helyezést ért el a Koháry csoportja: Antal Imre 4.d., Csák Péter 4.d., Pataki Zoltán 3.e. összeállításban.

Visszafelé jövet betértünk Érdre, ahol megtekintettük a ciszterci nővérek új apátságát.

– 1995. április 1-jén részt vettünk a "Kolacsovsky" tájékoztatósi nappali túravezetési emlékversenyen Felsőtárkány térségében, a Varróház mellett. Négy csoportunk becsületes helytállás után a következő eredményeket érte el: **II.** helyezés: Csák Péter 4. Pataki Zoltán 3.e. **V. h. :** Mihailov Ferenc 3.d. **VI. h.:** Bak Zoltán 1.d., Joó Dániel 1.d. **VIII. h:** Antal Imre 4.d., Mihály Eszter 3.d.

– Egy hét múlva, 1995. április 8-án a MÁTRABÉRC '95 teljesítménytúrán az előírt 56 km-es távot a 13 óras szintidőn belül, kb. 11 óra alatt tette meg: Antal Imre 4.d Csák Péter 4.d Pataki Zoltán 3.e

Az útvonal: Sirok – Cseresznyés-tető – Oroszlánvár – Szár-hegy – Sas-kő – Kékes, síház – Csór-hegy – Galyatető – Pizskés-tető – Mátrászentlászló – Mátrászentistván – Ágasvár – Mátrakeresztes – Muzsla – Szurdokpüspöki.

Ugyanezen a napon az előbbi teljesítménytúra keretében ketten Antal Imre 4.d, és Csák Péter 4.d a HANÁK KOLOS teljesítménytúrát is eredményesen elvégezte, melynek távolsága 36 km, szintideje pedig 9 óra volt.

Útvonala pedig az előző útvonal Kékestől Szurdokpüspökig terjedő szakasz volt.

– 1994. november 21-én az iskola falai között volt a "Rajeczky" ünnepség, ahol cserkészeink is jelen voltak.

– 1995. május 6-7-én éjszaka a MÁTRA KUPA 1995. éjszakai természetjáró tájékoztatósi túraversenyen is indult a Koháry cserkészcsoport. A verseny helye Felső-Cserkő térsége volt, Lajosházától délre, a Mátra déli részén.

Cserkészeink komoly erőpróbán estek át, mivel 8 km-es szakaszon kellett 13 bóját megtalálniuk egy "egy óras" zápor után, felázott talajon. Igen szép eredményt értek el, este 9 órától hajnali 1/23-ig voltak a terepen és országos **első** helyezést értek el az ifjúsági kategóriában: Antal Imre 4.d, Csák Péter 4.d, Nagy László 4.d.

– A mátrai éjszakai verseny kísérője, Csák György gyorsan csomagolt cserkésztestvéreivel, mivel három óra múltán már Egerben kellett lennie, ahol a Természetvédelmi Szolgálatosok XXX. Országos Találkozásának ünnepi gyűlésén elismerő oklevelet vehetett át a TESZ-szolgálat keretében 15 éven átvégzett folyamatos és lelkes tevékenységéért.

– 1995. május 20-án a Koháry csoport kis küldöttsége és a ciszterci osztályok képviselői az egri csoporthoz csatlakozva részt vettek a nagymarosi ifjúsági találkozón, ahol kb. 2000 fiatal gyűlt össze, hogy hitében megerősödjön és mélyüljön.

A csoport tábora 1995 nyarán Fallóskúton volt július 26-tól augusztus 3-ig, melyen 18 cserkész vett részt.

Csák György beszámolója alapján

kis hírek...

• **Hat új novícius Zircen.** Augusztus 29-én, Keresztelő Szent János vértanúságának ünnepén a nap Zircen is küszködött a felhőkkel és a z igen hideg szél gonoszul muzsikálta: vége a nyárnak. A szertartás alatt elő-előbukkanó napsugár viszont biztatott: ciszterciek, a Hideg ellenére is rátok ragyog az Isten!

11 órakor népes ministránsgárda után hat komoly, feketezakós fiatalember lépett be a zirci bazilikába, utánuk a ciszterci kispapok, az atyák és dr. Kerekes Károly apátúr az asszisztenciával. Tele volt a templom, mert a hat novíciusjelölt hozzátartozói, barátai, az egyikjelölt tiszteletére eljött cserkészek, ismerősök megtöltötték a bazilikát.

A kis szentély-orgona vígan mutogatta magát: tehette, mert nagy testvérét a kórházból "kórházba" szállították, ti. tetőtől talpig fel kell újítani. Az egyik hátsó mellékoltárt is beállványozták: megkezdődött a zirci bazilika renoválása. (Irtózatossággal fog kerülni, kb. 250 millió forintba.)

A szentbeszéd utána hat ifjú leborult a földre és az Isten, valamint a Rend irgalmát kérte. A Rend elfogadta a kérést és magáénak ismerte el őket: beöltöztette őket a novíciusok fehér ruhájába.

Amikor a hat "főnök": Fülöp testvér, Krisztián, Márk, Piusz, Pál és Alajos testvér visszajött a sekrestyéből, ahol az "idősebbek" segítettek nekik az ismeretlen habitus felvételének rejtelmeiben és felsorakoztak az oltár előtt, az ember sajnálta, hogy nem olasz: kedve lett volna tapsolni, mert mindenki öröme igen nagy volt.

A szentmise után az apátság nagy ebédlője megtelt a szülőkkel, rokonokkal, barátokkal. Azt hiszem, minden rendtárs azt imádkozhatta magában: "Add Uram, hogy a papszenteléskor is együtt legyen ez a hat!" (Tádé atya)

• **Dr. Kovács Endre Gergely** OCist egri segédpüspök, Diákszövetségünk elnöke augusztus 3-óta ismét Egerben van, ahol az érseki-helynöki teendőket látja el. Rendszeresen miséznek a ciszterci Szent Bernát templomban.

• **A tavaszi közgyűlésünkön** dr. Száva József ü.v. elnök beszámolójában is említette, hogy Diákszövetségünk többféle módon is keresi a kapcsolatot az "utód" Gárdonyi Géza Gimnáziummal. Igazán sikeresnek mondhatjuk *Miskey Kálmán* diáktársunk "vendég"-előadásait: Csák György tanár úr közreműködésével két biológia óra megtartására kérték fel. *Földünk növényeinek, állatainak és az ember fejlődésének szakaszáról* szövegéről szólt az óra. Kálmán nagy filatelista lévén az előadását a világ postai bélyegeinek segítségével illusztrálta. Mint elmondotta, – rendkívül meglepte a nagy érdeklődés a diákok részéről, akik igen sok kérdést tettek fel. Az óra végén senki sem akart szünetre kimenni, így egyfolytában kellett előadnia. A diákok között híre ment ennek, és egy másik osztály is kérte a rendkívüli biológiai óra megtartását. Az előadását az időközben beszerzett virágcsokrokkal kedves szavakkal köszöntötték, amelyeken keresztül olyan hid épülhetne ki az öregdiákok és a *visszaújuló* iskolánk között

• **Maurus Esteva pobleti apátot** választotta meg generális apáttá a tíz évvel ezelőtt megválasztott Zakar Polikárp utódaiként a ciszterci atyák általános káptalanja. Poblet – apátságát 1150-ben alapították – a spanyolországi – katalán – Tarragona tartományban fekszik.

Mi egri öregdiákok nagy szeretettel gondolunk a leköszönő Zakar Polikárp apátúrra. Mindig emlékezetes marad számunkra az 1989. júniusi 300 éves jubileum nyitó istentisztelete, ahol a ciszterci atyák élén láthattuk

• **Cserkészhírek:** Szept. 9-én a III. Bervai Öregcserkész-találkozón – melyet az egri 212. sz. Bornemissza Gergely cscs. és alapítványa dr. Báthory László kuratóriumi elnök vezetésével szervezett – a 213. sz. Koháry István cscs. képviselőjében dr. Száva József cs. tisztt, a csapat volt parancsnoka vett részt. A találkozón 16 észak- és kelet-magyarországi (Eger, Miskolc, Hatvan, Ózd, Kazincbarcika, Debrecen), valamint 2 budapesti, 1 vértesszőlősi és két szlovákiai cserkészcsapat részéről kb. 70 öregcserkész jelent meg. A Magyar Cserkészszövetséget Szentirmai József ö. cserkész vez. tisztt, a miskolci II. Cserkészkerületet Bognár Károly kerületi elnök és Német István ker. titkár képviselte. A zuhogó eső ellenére jó hangulatban telt el az együtt töltött néhány óra. Megbeszélték a cserkészmozgalom aktuális kérdéseit és megismerték egymás tapasztalatait.

• **A diákszövetségünknek 243 tagja van.** Szeptember 1-ig **140-en** fizettek tagdíjat! *Ha nem fizetted még be a tagdíjat, és megtehetnéd,... tegyed!*

††††† HALOTTAINK †††††

A Ciszterci Diákszövetség Egri Osztálya elhunyt tagjai:

Dr. Miklós Béla (34) – Dr. Okolicsányi István (39)

Requiescant in pace!

Ha a legközelebbi Egri FEHÉR/FEKETE hírekben közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál Wolsky Agenor, 3300 Eger, Kertész u.34. tel.:(36) 317 420 ill. Oláh Gyula, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25.III.5/A. tel:(1) 165 9374 – címére.